

УДК 636.2.034.083

Підпала Т.В., доктор с.-г. наук, професор
Ясевін С.Є., аспірант
Дровняк О.В., аспірант
Миколаївський державний аграрний університет

ІНТЕНСИВНЕ ВИРОЩУВАННЯ РЕМОТНОГО МОЛОДНЯКУ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ

Доведено, що телиці вирошені в умовах «холодного» утримання характеризуються більшою рухливістю, краще поїдають корм, рідше хворіють, інтенсивніше ростуть і досягають високої живої маси до початку господарського використання. Така технологія вирощування забезпечує формування тварин з високою продуктивністю.

Ключові слова: технологія, вирощування, «холодне» утримання, ремонтний молодняк, ріст, приріст, жива маса.

У скотарстві цілеспрямоване вирощування молодняку значною мірою спричиняє оптимальний прояв генетично обумовлених продуктивних можливостей молочної худоби. Індивідуальний розвиток відбувається в умовах складної взаємодії організму і зовнішнього середовища. Знання різноманітності сутності процесу росту, а також його закономірностей, дозволяє управляти розвитком організму в потрібному людині напрямку.

У світовій практиці існують різноманітні системи вирощування ремонтних телиць, в основу яких покладено використання знань біологічних закономірностей росту молодняку в поєднанні з конкретними умовами годівлі та економічною доцільністю [5]. Важливе значення у формуванні молочної продуктивності мають умови утримання молодняку. Температура, освітленість приміщення, вологість повітря та його газовий склад, а також постійний активний моціон безпосередньо впливають на розвиток і функцію органів, залоз внутрішньої секреції та тканин, значною мірою зумовлюють інтенсивність і напрям обміну речовин, а отже, мають значний вплив на формування майбутньої продуктивності молочної худоби [2].

Одним з ефективних методів вирощування телиць є так званий «холодний» метод. З самого початку таке утримання запобігає розповсюдженню респіраторних захворювань та захворювань травного тракту. Виключення можливості смоктання телятами одне одного запобігає розвитку маститів у майбутньому [1].

«Холодний» метод вирощування тварин поза теплими капітальними приміщеннями доречно застосовувати не лише в зимово-весняний період, а й у будь-яку пору року [4, 6]. Враховуючи, що для виробництва молока використовують спеціалізовані молочні породи вітчизняної та зарубіжної селекції, то дослідження технології вирощування ремонтного молодняку і формування високої продуктивності є актуальними.

Методика досліджень. Матеріалом для досліджень послужили ремонтні телиці, одержані від корів провідної групи племзаводу СТОВ «Промінь» Миколаївської області. Унікальність цього господарства полягає у впровадженні найсучасніших технологій ведення галузі скотарства, що дозволяє одержувати надій від однієї корови

за рік в середньому 7,0-7,6 тис. кг молока. Створення міцної та стабільної кормової бази (в середньому виробляють 65-70 ц к. од. з 1 га сіяних кормових культур) стало головним і вирішальним чинником досягнення високих показників розвитку молочного скотарства.

Вивчення та аналіз елементів технології вирощування телиць проводилися методом спостереження та дослідження існуючої технології з рекомендованими параметрами. Контроль за ростом здійснювали методом зважування і вимірюванням, за даними яких визначали інтенсивність зміни живої маси [3].

Результати досліджень. Встановлено, що основу технологічного процесу вирощування ремонтних телиць складає система із шести пов'язаних між собою цехів відповідно їх вікових періодів:

- від народження до 3-денного віку (профілакторний період);
- від 3-денного до 2-місячного віку (молочний період);
- від 2 до 6-місячного віку (період інтенсивного росту та розвитку);
- від 6-ти до 12-місячного віку (період дорощування);
- від 12-місячного до 20-місячного віку (період відтворення)
- від 20-ти до 27-місячного віку (нетелі першої та другої половини

тільності).

Для кожного технологічного періоду вирощування телиць характерні певні особливості, які пояснюються біологічними закономірностями росту. Особливу увагу приділяють телятам до 6-місячного віку. Це обумовлено насамперед пристосуванням телят до зовнішнього середовища та найінтенсивнішим ростом і розвитком всього організму, що в майбутньому забезпечить високий рівень продуктивності.

Отелення корів проходить в родильному відділенні (цеху) під чітким наглядом тваринників. Після народження теля залишається біля корови приблизно на одну годину, щоб вона мала змогу його облизати, а теля отримати першу порцію молозива. Потім теля відлучають від корови і утримують у профілакторію разом з іншими новонародженими на протязі трьох діб.

У профілакторний період найважливішим є годівля телят молозивом. В господарстві чітко організована схема випойки телят молозивом. Одразу після народження теля випоюється доброякісним молозивом, яке було відібране раніше від іншої корови і перевірене на якість та заморожене.

Високоякісне молозиво з високим вмістом імуноглобулінів (показники колостромметра варіюють від 50 до 140 мг/мл і більше) розморожують у водяній бані (t води 45-50 °C) і згодовують його після піднімання теляти на ноги, але не пізніше 60 хв. після народження. Розморожують молозиво дуже обережно, тому що антитіла руйнуються при температурі, вищій за 40 °C. Після розморожування тримають молозиво кілька годин при кімнатній температурі 20 °C і воно стає придатним до використання. Молозиво (37-38 °C) дають досхочу із соскових напувалок не менше трьох разів на добу. Новонароджені телята мають отримати достатню кількість білків, вітамінів та інших поживних речовин у профілакторний період.

Після випойки молозивом, телят згідно графіку, переводять у окремий корпус і поміщають в індивідуальну клітку. Теличок до 2-х місячного віку утримують в просторому приміщенні полегшеного типу з системою природної вентиляції, яка представлена наскрізними вікнами з шторами із поліетилену та відкритою середньою частиною даху. Вікна у корпусі розташовані на відстані 1,5 метра від підлоги, щоб

протяги не зашкодили здоров'ю телят. Завдяки такому розміщенню вікон створюється природний мікроклімат в приміщенні, немає шкідливої загазованості повітря і водночас виключається ряд захворювань. За умов такого утримання, телята дихають чистим природним повітрям, у них покращується апетит, підвищується активність, формується природна резистентність організму залежно від середовищних факторів.

Індивідуальні клітки розміщені в чотири ряди, кожен ряд знаходиться на відстані 3 м один від одного, а кожна клітка – 1,0-1,5 м. Така відстань не дає можливості контактувати телятам між собою, а тому зменшується ризик зараження їх хворобами. Крім того, таке індивідуальне утримання в клітках дає змогу відслідкувати індивідуальне споживання корму, води, а також дозволяє чітко слідкувати за станом здоров'я кожної телички, її індивідуальним розвитком, поведінкою і порушеннями в рості.

Теличок до 2-х місячного віку випоюють молоком, витрачаючи 240-250 кг незбираного молока, а також згодовують статерні комбірки з усіма необхідними добавками. До складу стартерного комбікорму входять: соя екструдована (20,0 %), кукурудза плющена (65 %) і м'яса розведена (15 %). Раннє споживання сухого корму в достатній кількості стимулює розвиток рубця у телиць і переведення їх на раціон без молока.

Зняття з випойки відбувається тільки після контрольного поїдання одного кілограму комбікорму кожною теличкою на протязі трьох діб. Контроль проводиться у віці 6-8 тижнів життя теляти. Тому, після 54-60 діб випойки молоком телиць переводять на інший спосіб утримання – груповий.

Ремонтний молодняк формують у технологічні групи, враховуючи дату народження і живу масу. Приміщення (корпус) для утримання телиць до 6-місячного віку також має конструкцію полегшеного типу і систему природної вентиляції. Оптимальна температура повітря – 12-15 °С, відносна вологість – 75 %, швидкість руху повітря 0,25 м/с, розрахунковий обсяг повітря – 6,5-7,0 м³ на одну голову.

Телиць утримують групами по 7 голів у кожному із п'ятнадцяти загонів, на які поділено корпус. Така кількість є найбільш оптимальною, так як на одну голову припадає приблизно 2 м², фронт годівлі складає 50 см. Загони сконструйовані таким чином, щоб можна переміщати групи телиць по мірі їх підростання. Легке переведення молодняку із загону в загін виключає можливість стресу при щомісячному зважуванні, а також при переведенні до іншої вікової групи. Кожен загін обладнаний автоматичними груповими напувалками, місцем годівлі та відпочинку, скреперною системою видалення гною. Тому, така конструкція загонів дає можливість інтенсивно вирощувати ремонтний молодняк, контролювати його здоров'я і проводити різні зооветеринарні заходи.

Телиці в загонах розміщенні згідно порядку їх віку – від найменших до найстарших, починаючи з першого загону по п'ятнадцятий. Розміщення молодняку в загонах організовано, таким чином, що при досягненні 6-місячного віку група, яка знаходиться в останньому (15) загоні без перешкод переводилась на пасовищне утримання (влітку) або загонне утримання надворі (взимку).

Для племінних телиць до 6-місячного віку характерна висока інтенсивність росту, що забезпечується завдяки повноцінній годівлі моносумішами та мікроклімату приміщень з системою природної вентиляції. До складу повнораціонної кормосуміші

для телиць у віці 2-6 міс. входять: силос – 33%, сінаж – 25%, сіно – 6%, солома – 4%, комбікорм – 22%, маляс – 10%, сода – 0,5%, сіль – 0,5%.

Телиць, жива маса яких до 6-місячного віку становить 70-80 % від стандарту породи вибраковують з причини відставання в рості.

При досягненні 6-місячного віку телиць посеєкційно переводять у наступну вікову групу, попередньо індивідуально зважуючи їх.

В інших технологічних групах утримання ремонтного молодняку – безпривязно групове. Годівля повнораціонними сумішами відповідно до норм забезпечує формування нормально розвинених телиць.

За період вирощування середньодобові прирости молодняку становлять понад 850 г. Середня жива маса телиць під час першого осіменіння – 380-400 кг. Нетелі шестимісячної тільності формуються в окремі технологічні групи і здійснюється їх підготовка до отелення та використання.

Висновки. Технологія вирощування ремонтних телиць «холодним» методом за повноцінної годівлі та безприв'язного способу утримання сприяє формуванню добре розвинених високопродуктивних тварин.

Література

1. Базишин М. Розвиток теличок різного походження / М. Базишин // Тваринництво України. — 2008. — №3. — С. 26–28.
2. Дронь Ю. Рухнична система утримання тварин та її перевага / Ю. Дронь // Ефективне тваринництво. — 2008. — №8. — С. 45–47.
3. Засуха Т. В. Розведення сільськогосподарських тварин з основами спеціальної зоотехнії / Т. В. Засуха, М. В. Зубець, Й. З. Сірацький [та ін.]. — К.: Аграрна наука, 1999. — С. 29-187.
4. Обливанцов В. «Холодний» метод вирощування телят / В. Обливанцов // Пропозиція. — 2006. — №12. — С. 97–99.
5. Полупан Ю. Молочне скотарство Великої Британії / Ю. Полупан // Пропозиція. — 2008. — №5. — С. 124–127.
6. Федак В. Умови вирощування здорових розвинутих телиць / В. Федак // Пропозиція. — 2005. — №12. — С. 118–119.

Summary

Intensive growing of repair sapling of suckling cattle / Podpalaya T. V., Yasevyn S. E., Drovnyak O. V.

It is led to, that heifers are grown in the conditions of «cold» maintenance of character greater mobility, better consume forage, less are ill, more intensive grow and arrive at high living mass to beginning of the economic use. Such technology growings provides forming of animals with the high productivity.

Keywords: technology, growing, «cold» maintenance, repair sapling, growth, increase, living massa.